

CATALUNYA SOCIAL

Organ d'ACCIO POPULAR

Any XII. Núm. 604 [605]

Un any, 12 ptes. — Núm. solt, 25 cts.

11 març 1933

Redacció: Portaferri, 13 bis
Telèfon 21160 - BARCELONA

PUBLICACIÓ
SETMANAL

Administració: Duran i Bas, 11
Telèfon 17605 - BARCELONA

Els fets de Casas Viejas

Els fets ocorreguts a Casas Viejas posen de manifest la mentalitat dels qui, si més no, haurien de tenir un concepte més enlairat de la justícia. Malgrat el canvi de règim, segueixen predominant els procediments primitius.

És de doldre que en aquests moments de descomposició social puguin afirmar els elements extremistes que alguns camperols de Casas Viejas han estat executats fora de la llei. Heus ací un procediment admirable per a donar armes a l'enemic. Exceptuant el Govern, tothom sabia el que havia passat en aquell petit poble que ha esdevingut cèlebre.

Els homes avançats, quan governen, concedeixen una gran llibertat als enemics de l'ordre i de la societat, i si aquests posen en pràctica les doctrines que escampen s'esveren i perden la serenitat. Les revoltes no s'ofeguen amb sang, sinó defensant el dret i la justícia.

Els governants liberals no es preocupen dels problemes morals ni de la defensa dels principis bàsics damunt els quals ha de recolzar la societat. Mentre no es pertorbi l'ordre públic ja estan satisfets. No temen les malalties internes, sinó les epidèmiques.

El President del Govern ha reconegut en ple Parlament que els guàrdies d'assalt es van excedir en les seves atribucions. El Govern no té ni el recurs de distreure el poble amb la discussió del projecte de llei de Congregacions Religioses, perquè quan es discuteix els diputats abandonen la sala de sessions. El que interessa a l'opinió és que el Govern digui d'una manera clara i explícita qui va donar les ordres severíssimes als guàrdies d'assalt que foren destinats

a fer avortar el moviment revolucionari de Casas Viejas.

Mai no hem estat partidaris dels procediments il·legals per a castigar els qui es colloquen al marge de la llei. Els qui han seguit les nostres campanyes recordaran que CATALUNYA SOCIAL va defensar ardidament el dret i la justícia en aquells moments que, des del Govern civil, es dirigien les campanyes contra els elements dirigents de les organitzacions obres. Mai no vàrem considerar justes les disposicions arbitràries i il·legals dels qui creien que hom pot governar deixant de banda la consciència i la moral.

No ha d'estranyar-nos que es cometin arbitrarietats en un país on sovint es cometen injustícies. Quan els governants fan el que volen, és natural que els seus subordinats no segueixin el camí que mena a la justícia. L'aigua reflecteix tot el que hi ha damunt d'ella. Si el cel és blau, l'aigua esdevé blava, i si el cobreix una negra nuvolada, desapareix la blavor. Amb el poble passa el mateix. Si els de dalt donen bon exemple, ell també es condueix bé, i si obren malament, es desmoralitza.

Si el Govern vol que el poble actui dins de la legalitat, ell ha de començar per no infringir les lleis, interpretant-les arbitràriament.

L'aspecte polític dels fets de Casas Viejas no ens interessa, però té per nosaltres un gran interès el seu aspecte moral.

En aquests moments de descomposició, el Govern no té altra dèria que perseguir les úniques doctrines que podrien aconseguir que el poble seguis camins de prosperitat i de grandesa.

Diàlegs Quaresmals

PER JAUME RAVENTÓS

AMB SANT JOAN BAPTISTA

Com la brúixola mira el Nord, així la meva ànima, després del diàleg amb Sant Josep, mira Déu, principi i fi de totes les coses creades i veu d'aquell cantó una regió d'eterna felicitat i sent ànsies de començar el camí; es troba, però, amb els peus travats com qui ha caminat llargues hores esgarriat per fangueres i entremig de maleïdes i porta als peus un pes feixuc de fang a les cames entortolligades de corretjoles i esbarzers. I en la meua angúnia cerco encara el bon pare Sant Josep; ell, però, ja és lluny de mi i no em queda més remei que cridar auxili cel amunt.

— Sants del cel, ajudeu-me; no puc dar un pas.

— Fes penitència, perquè tens a prop el regne dels cels.

— Qui sou, que així em responeu? Penso que no és la primera vegada que sento la vostra veu. La teniu eixuta i una mica aspra com de boca acostumada a larves de llagosta i mel boscana amargant.

— Em veus? Sóc aquí al teu costat. Em coneixes?

— Vós sou el Baptista; us he conegut amb la veu i ara us acabo de reconèixer per la vostra cara flaca i els ulls enfonsats i la túnica de pèl de camell cenyida amb una tira de pell. Qui us envia?

— M'envia Sant Josep, a qui tu has invocat.

— La vostra paraula em fa com una mena de feredat: deu ésser per l'estil de medicina amargant.

— Sóc la veu del qui crida en el desert: "Aplanar el camí del Senyor, adreçar els seus viarany, ompliu roderes i terraplaneu el que calgui perquè pugui passar el Senyor."

— Parleu-me clar i no pas amb figures. ¿Què he d'aplanar i adreçar i omplir i terraplenar?

— Vull dir que no donaràs un pas endavant si no fas fruits de penitència. Cal que comencis per això.

— Jo sóc batejat i sóc cristià per la fe.

— Ets per l'estil dels jueus del meu temps que en dient que eren fills d'Abraham es pensaven haver-ho dit tot. Déu rebutjarà els cristians que no fan obres de cristians i en canvi, si vol, farà sortir veritables cristians de les pedres mateixes.

— És que això de la penitència ho trobo aspre i jo pensava deixar-ho per més endavant i mai no serà tan llarga.

— Què esperes, desgraciat? No tens una hora segura. Ja la destal està a punt de caure sobre el nus de l'arbre, i tot arbre que no fa bon fruit serà tallat i tirat al foc. El Senyor ja té a la mà la pala de ventar i netejarà la seva era i arregarà el blat en el graner i cremarà la palla en el foc que mai no s'apaga.

— Porta pressa el Senyor? ¿No hi ha temps a perdre?

— ¡Quantes quaresmes has passat que han estat per tu malaguanyades! No tens dret a malgastar-ne una altra.

— No puc negar que teniu raó. Bé veig que Déu m'ha esperat prou i massa. Digueu-me què he de fer.

— Et parlaré com a cristià que ets, no com parlava als jueus del meu temps. ¿Tens fang a les sabates? Neteja-les. Tens lligams a les cames? Arranca'ls i llença'ls.

— Em sembla que ja vaig entenent.

— Tens l'ànima carregada de pecats i els pecats pesen d'allò més. Fes memòria, repassa'ls d'un a un, detesta'ls.

— Tinc motius de detestar-los, perquè m'han posat a punt de perdició eterna.

— I encara tens un altre motiu de més valor; el d'haver agraviat amb ells un Déu que ha estat per tu un pare ple de bondat.

— Ben cert que és així; però la por m'ha dut a considerar en primer terme el perill que he corregut.

— Si no veieu el bastó no creieu. Sou de raça d'esclaus. Un bon fill no ha de menester el càstig per fer content el seu pare, o per desgredar-lo si l'ha ofès.

— Ja em fa vergonya confessar-ho; però no puc negar que teniu raó.

— Repassar els pecats, detestar-los i confessar-los ja és començar a fer penitència; és d'ella la part més substancial. Falta, però, una segona part.

— Oh, beneït Sant Joan! Si em donàveu la manera de desfer-me de les temptacions i de les concupiscències que em traven i a cada punt m'entrebanquen i em fan caure.

— No demanis allò que no és possible. Les temptacions i les concupiscències van adherides a la naturalesa de l'home mortal i d'elles no te'n podràs desfer; però hi ha una cosa millor que desfer-se d'elles i és el vèncer-les. La lluita és un episodi que precedeix la victòria. No pot ésser victoriós qui no lluita.

— Tantes vegades he caigut lluitant que la lluita em fa basarda.

— És perquè no la portes a un camp adequat, ni vas proveït de bones armes. Tu tens un enemic interior que és la sensualitat i un enemic exterior que és el món. No et pots despullar de la sensualitat, però la pots dominar posant-te en un ambient d'austeritat, de treball i de mortificació. No pots viure fora del món, però et pots abstenir de totes aquelles exhibicions pecaminoses on saps que corres els majors perills. Vet aquí la part complementària de la penitència.

— Ara faig memòria que vós no menjàveu ni beviu i vivíeu en el desert.

— Aquell qui era més fort que jo, Aquell a qui jo no era digne de deslligar la corretja de les sandàlies menjava i bevia i anava pel món voltat de les multituds.

— Valga'm el bon Jesús; que Ell m'hi ajudi!

— Has fet bé de demanar a Jesús que t'ajudi. Al capdavant és Ell qui t'ha de justificar i són els seus mèrits i la seva sang que t'han de valer. Ell és l'anyell de Déu que va ésser sacrificat com únic holocaust acceptable. Ell és qui treu els pecats del món.

— I els sacrificis que jo faci no valen pas res.

— Són una condició necessària per posar de la teua banda els mèrits del nostre Redemptor. També pots dir que els teus sacrificis valen molt en aquest sentit.

— Em sembla, oh bon Joan!, que he anat comprenent les vostres paraules. Repasseu-me la lliçó, si us plau, com es fa amb els mals deixebles. M'heu manat que em purifiqui en el tribunal de la penitència.

cia detestant tot el mal que he fet, per amor filial a Déu i pel temor de la seva justícia.

— Ja m'agrada que posis l'amor abans del temor.

— Ja aniré aprenent de fer-ho així. En segon terme voleu que m'arregli la vida de manera que l'austeritat i el treball siguin un fre de les meves concupiscències i que visqui en el món com un home que no és un seguidor del món.

— I no és pas difícil això, ni dur tampoc. Aquesta manera de viure se't farà agradable i et donarà goig i pau.

— Ho aniré tastant. I en darrer terme que demani

a Déu que pels mèrits de Jesús, que són meus per donació, corri a auxiliar-me, i que no es fi de mi com jo no me'n fio, després del que he vist.

— Bé has dit la lliçó. No et falta més que practicar-la.

— I fins i tot em sembla que una cosa semblant volia dir Sant Pau quan recomanava als seus cristians que visquessin justament, sobriament i piadosament.

— I el que falti després d'això Déu ho posarà de la seva banda amb una generositat que es farà admirar dels cels i de la terra.

Bodes d'argent de l'Institut Nacional de Previsió

El dia 27 de febrer de 1933 s'han complert vint-i-cinc anys de la creació de l'Institut Nacional de Previsió, la nostra entitat cabdal en matèria d'assegurances socials i una de les creacions més serioses de l'Estat espanyol.

Nosaltres, que hem curat sempre dels problemes de la previsió, no podem deixar passar la data memorable sense associar-nos al goig de l'Institut per l'obra portada a cap durant aquest espai de temps, que ha estat, precisament, el de majors dificultats i de treball més espinós i de poc lluïment.

L'obra de les assegurances socials, i més emprant el sistema de capitalització que ha estat emprat a Espanya per a elles, no pot donar resultats immediats ni massa vistosos. És obra lenta, de perseverança, i que ha de comptar necessàriament amb tota llei de resistències. Resistència derivada dels patrons, que han de cotitzar, representant-los, per tant, una nova forma de contribució. Resistència per part dels obrers, que, sobretot a casa nostra, no atenen els procediments evolutius, il·lusionats com estan amb els procediments revolucionaris. I resistència per entitats i especuladors que desitjarien portar a cap el negoci de les assegurances i que així el veuen interromput en una ram fecundíssim com és el de les assegurances socials.

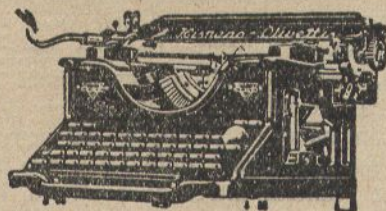
Però l'Institut ha sabut vèncer totes aquestes resistències i ha sabut portar les aigües, de manera tranquil·la i aciençada, cap a la seva destinació. Ni els combats de la política, ni els crits dels impacients, han bastat per a tòrcer el camí que a l'Institut ha traçat la seva llei fonamental, i per això ha pogut arribar als vint-i-cinc anys d'actuació enmig d'un ambient cada dia més favorable, sempre atent als progressos de la tècnica, i bastint una obra que, si no satisfà els impacients, és prou per a ésser admirada per propis i estranys, per tots els qui són atents a aquesta mena de moviments i de realitzacions.

L'Institut, amb les seves característiques de tècnica rigorosa, de federalisme en el que es refereix a l'organització, de procediment evolutiu i de respecte i d'aprofitament de totes les realitats socials existents abans d'ell i amb ell coexistents, ha fet una via decidida i segura. I avui pot mostrar arreu les seves primeres assegurances definitivament establertes i consolidades i pot mostrar els seus estudis

per a establir, als vint-i-cinc anys d'experiència, l'assegurança integral en la qual està treballant amb tot seny i a tota marxa.

Nosaltres, atents a la seva tasca, felicitem l'Institut en aquesta avinentesa, i felicitem la seva Caixa Col·laboradora de Catalunya, la per tants títols benemèrita Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis.

No és aquest el moment oportú per a resumir la tasca de l'Institut. Algun dia ho farem des d'aquestes planes, ja que la considerem una de les tasques més serioses de la nostra Administració Pública. Solament creiem oportú recordar, amb motiu d'aquestes bodes de plata de la Institució, aquell gran català i gran cristià que es digué Josep Maluquer i Salvador, l'home d'acer posat al servei d'un ideal, i a qui es deu el veritable títol de Patriarca de la Previsió a Espanya. Reposi en pau la seva ànima i que des de l'altra vida pugui contemplar el florir d'aquesta obra memorable, que era tot el seu ideal i tota la seva il·lusió, mentre la seva casa pairal de Sant Joan Despí, adquirida per la Caixa de Pensions com a homenatge a la seva memòria, s'està convertint en un museu interessantíssim de Previsió. No en va una de les seves galeries assolellades i patrícies figura una llosa recordant que allí es redactà el projecte de llei de creació de l'Institut Nacional de Previsió i, amb ell, el ritme de tota la vida de les assegurances socials de l'Estat espanyol.

Hispánico Olivetti M. 40

La màquina de qualitat SUPREMA a un preu RAONABLE
FABRICADA A BARCELONA

Guanyadora del Camplonat de Mecanografia de Barcelona

Via Lalefana, 37 - Tel. 14734 - BARCELONA

La porta indefensa

PER R. RUCABADO

Altres portes les guarden braus soldats. Ningú no s'estranyi, doncs, que corri jo a un portal que ningú no vigila, i pel qual en columna penetra l'enemic. Ningú no s'admiri que avui en el lloc dels debats més sorollosos jo no hi sigui, si he de córrer a una bretxa per on els assaltants envesteixen i a dins del castell se'ns fiquen sense que per aquí ningú, ni per atzar, els rebutgi. ¿Ens serviria de molt guanyar el front de la batalla, si mentrestant hem perdut a reraquàrdia el terreny dins de casa nostra mateixa? Al sentenciat, ¿li servirà de gran profit l'indult de la pena capital si li han emmetzinat amb mortal tòxic l'aigua i el menjar de la cella? El cinema soviètic és l'enemic poderós i terrible que ens entra pacíficament a devorar-nos, i ningú no veig que se n'ocupi ni se'n preocupi. No veig que ningú pensi en la defensa, i tant com es parla i s'escriu de Rússia amb temença, no veig que aquesta temença despertí ningú, quan precisament es tracta de prevenir-nos contra l'instrument d'acció més terrible i eficaç que la revolució russa ha emprat per a captivar les seves masses i conquerir les multituds d'altres nacions. L'actitud única que sabem envers el cinema soviètic, per part de gent que *en teoria* és pròxima nostra, ha estat una amatent salutació de benvinguda, amb paraula insensata i gest inconscient.

"El cinema soviètic és un fet artístic i un fet social", escriu J. Palau al llibre objectiu que ha publicat sota aquest mateix títol i el següent subtítol *El cinema soviètic. Cinema i revolució* (Barcelona, 1932). Jo subratllo els mots *un fet social* perquè contenen i delaten la gravetat social d'aquesta nova i potent arma internacional de propaganda que els bolxevics empunyen, i per la qual es proposen suggestionar i fer-se addictes els públics de tot el món. "És el panegíric d'una revolució", segueix dient l'autor barceloní — l'actitud imparcial i objectiva del qual no pot en cap manera espiritualment satisfer-nos, però el seu testimoni és útil tant com interessant. — "És un art socialista d'acord amb la societat comunista que l'exalta i el propaga", i afegeix: "Els soviets s'apoderen del cinema amb la mateixa rapacitat amb què podrien haver-se apoderat d'un dipòsit inexhaurible de municions." "Tant com un fet artístic és una arma de propaganda", torna a dir en altre lloc, i això ens porta a la visió de Gustave Le Bon escrita fa pocs anys, quan, pensant probablement només que en el cine americà, deia: "Si jo fos l'amo de tots els cinemes d'un país, jo canviaria els seus costums, les seves idees, la seva religió." Ço que M. G. Le Bon no pot realitzar altres ho pretenen, comentava l'escriptor catòlic J. Dassonville (1). Tant com el psicòleg francès, va observar la terrible eficàcia del cinema el cabdill màxim del bolxevisme, Lenin, que deixà escrita una frase com una bandera: "De totes les arts, la més important per a Rússia és l'art cinematogràfic" (2). La Rússia de Lenin ha realitzat el somni del monopoli estatal del cinematògraf, i havent creat, a més de l'organització gegantina

de producció i projecció engrapada en una sola mà, un estil nou amb autors nous, tècniques noves, i temes revolucionaris, es disposa realment, mitjançant la impulsio dels films russos per tot el món, trencant i ultrapassant les fràgils barreres de la censura oficial, a canviar els costums, les idees i la religió per tot arreu, tal com ho ha canviat a dins de les fronteres de la U. R. S. S.

"És una arma de classe", repeteix Moussinac, a un darrer article a *Le Crapouillot*, parlant altra vegada del cine bolxevista. És la doctrina marxista i la pràctica soviètica fetes imatges de moviment, amb tota la força documental de la realització russa i tota la intenció revolucionària que han concentrat en aquestes imatges uns homes, que han tingut per a produir-les tot el poder, tota la llibertat, tota la gosadia. "Són uns constructors de pamflets" Palau judica exactament, i aquests pamflets circulats amb la potència sense límits de què la ment humana tècnicament disposa i tal com la ment revolucionària moralment aprofita, és a dir, sense límits morals de cap manera, multipliquen i encomanen a dins i a fora de Rússia els pensaments i els designis d'uns governants absolutament desenfrenats, el programa dels quals és la destrucció i l'asfíxia de l'esperit humà i la submissió absoluta en cos i ànima, de l'individu, i l'anul·lació de la família, immolats a l'Estat comunista.

En el repertori de pel·lícules bolxevics que publicaren René Marchand i Pierre Weinstein l'any 1927 (3), que comprenia totes les realitzades fins a 1925, en les quals no hi havia encara la major part dels films d'envergadura que han travessat de pressa les fronteres i han devingut ràpidament cèlebres, es trobava tota la mala sembrada del més negre dels programes, responent tots a l'orientació general d'apostolat materialista, a la difusió i escampada de les doctrines social-comunistes de Marx i de Lenin, i al reclam de l'obra pràctica d'aquest últim. Hi havia films anticlericals, anticatòlics, anti-religiosos, de propaganda immoral com els de l'anticoncepcionisme i els de "rejuveniment"... Hi havia els films històrico-revolucionaris, les reconstitucions dels esdeveniments antics o recentíssims compostes a base de satisfer la tendència socialista i subversiva. Hi havia els films destinats, com diuen ells, a "fer desaparèixer els prejudicis burgesos", ço que en llenguatge nostre vol dir fer desaparèixer les nocions dels fonaments socials: pàtria, família, religió, propietat i autoritat (s'entén: l'autoritat no socialista).

Per a l'execució d'aquest programa destructor, l'organització colossal de la indústria i el comerç de pel·lícules a la República Soviètica concentrada en la mà de ferre de l'Estat, compta amb mitjans como cap altre poder del món: és el monopoli polític, social, intel·lectual, artístic i administratiu del cinematògraf en mans del despotisme comunista, que s'assegura dins de Rússia el domini absolut sense control ni concurrència, i que escampa per l'estranger, pels països que ells diuen burgesos

i capitalistes, l'ofensiva invasora dels films de combat. Contraposat al cinema de Hollywood, el cinema de Moscó és el cinematògraf posat al servei d'una idea revolucionària en contrast amb el cinema posat únicament al servei de la plutocràcia, al servei del Dòlar. Entre una i altra concepció del cinema hi ha molta menys distància que entre aquestes i la nostra. En el fons, Moscó no és pas l'enemic de Hollywood, ni recíprocament, sinó que un i altre són enemics d'un tercer, i aquest tercer és Roma, entenent amb el nom de la Ciutat Eterna la síntesi de totes les coses eternes i espirituals contra les quals els dos cinemes lluiten. El nucli de l'organització productora-distribuïdora del cine soviètic és l'entitat oficial *Sovkino*, i entre els diversos organismes d'Estat que componen la xarxa del monopoli hi ha el *Mehrabpom*, aplicació cinematogràfica del "Socors Roig Internacional". Completen el nucli central una sèrie d'organismes regionals, entre els quals sobresurt la *Wufku*, o sia, l'entitat oficial editora de films, d'Ukrània.

Algunes xifres relacionades amb el *pla quinquenal* donaran idea del desenrotllament previst pels governants bolxevics per a donar un increment fantàstic al cinema com a expressió i propaganda dels ideals revolucionaris. El nombre de films *mutts* la realització dels quals entrava en el famós *pla* és el següent: 1932, 320; 1933, 660; 1934, 950; 1935, 1.150; 1936, 1.500; 1937, 1.900. Films *sonors* i *parlants*: 1932, 87; 1933, 193; 1934, 307; 1935, 550; 1936, 985; 1937, 1.350 (4). Les xifres de locals, aparells, fabricació de pel·lícula en blanc, etc., pugen també en progressió semblant, i per bé que diran que són càlculs sobre el paper, interessa molt saber que aquestes xifres, ni que en realitat resultin més atenuades, són les dels contingents d'invasió que el comunisme prepara com un exèrcit sense fusells ni canons, però amb les armes de la imatge i de la idea per a penetrar i dominar tota l'Europa i l'Àsia i tot el món.

El creuer Potemkin, pel·lícula d'Eisenstein, va ésser "la revelació fulminant del cine soviètic a Europa". És la reconstrucció de les escenes de la sublevació d'aquell vaixell a Odessa, l'any 1905, episodi que es considera un dels precursors de la revolució russa, i ja es pot suposar que la revisió documental és explotada en sentit radicalment subversiu. La nota característica d'aquest film i de tots els d'Eisenstein, i del cine rus en general, és el realisme brutal, l'absència de maquillatge en els actors i el prendre aquests actors en la gent del poble, sense disfresses ni "pose" professional. L'efecte és d'una gran força suggestiva, i han creat realment els cineastes russos un estil nou i de veritable interès estètic, però aquest valor artístic centuplica el perill social, perquè ja hem recordat en començar que el cinema soviètic és un fet artístic i un fet social.

Per això, en aparèixer per damunt de les fronteres i ultrapassant la vacillant censura oficial, aquesta pel·lícula trastornadora i doblement revolucionària, l'actitud de la gent d'ordre havia d'ésser, almenys, no fer-se còmplice de la seva introducció. I succeí a l'inrevés, perquè la inconsciència i l'esnobisme pogueren més que l'elemental sentit conservador, i aquell film ultrasubversiu, apologeta de la revolució, on les escenes de revolta són tractades amb la major cruïda, on el naturalisme és tan exa-

gerat que el tros de carn corrompuda que fou el pretext, el botafoc de la revolta (recordeu-vos del tros de pa consumit, pretext de la revolta de la presó de Barcelona l'any 1930) és tan fastigosament fotografiat que, segons un crític, "omple la sala amb la pestilència" (5), on es veu com els mariners sublevats assassinen els oficials i els tiren al mar (6), i on la força pública és presentada amb tota l'odiositat característica dels temperaments revolucionaris, aquest film, dic, va tenir boníssima premsa entre els més acreditats periòdics conservadors de Barcelona. Un d'ells li va dedicar cinc articles d'elogi (els tinc a la vista); un altre, amb la inconsciència més suïcida, l'anunciava dient, ja en els primers mesos de la República (1931), que la projecció era íntegra, figurant-hi les escenes suprimides per la censura de l'anterior règim. I fa indignar i fa plorar rellegir ara que a la sessió íntima on aquest film fou projectat per primera vegada assistí el "tot Barcelona" (*sic*), "aristòcrates, intellectuals, financiers..."

I amb tants cristians i catòlics, o almenys tants conservadors, com han vist aquest film, que en l'ànima de cap d'ells no s'hagi superat l'interès estètic, per la temença social, per l'amenaça gravíssima que una obra així, en ésser divulgada, contenia! Que ningú no hagi pensat en la defensa contra aquesta ofensiva, perquè tothom sabia, o podia saber, que *El creuer Potemkin* era només que l'avantguarda de l'esquadra de films bolxevics...! Ningú no ha dit res, ni aquí i, cal dir-ho, ni enlloc del món. I els films soviètics passen per Europa verges de crítica i d'atac. Al llibre comunista es respon amb el llibre; al periòdic amb el periòdic; al discurs amb el discurs; però ja que no és fàcil, ni molt menys, respondre al film comunista amb altre film, caldria correspondre-li amb una propaganda contrària, en la forma possible, començant per una crítica severa del seu valor històric. Perquè, per poderós que sigui aquest nou art en mans dels russos, per corprès i atut que deixi l'espectador el seu realisme, per estemordit que deixi la seva brutal emotivitat revolucionària, la refutació no és impossible. La seva aparent força documental deixa pas a totes les reserves. Una revisió històrica i detinguda dels fets devé necessària, i és d'urgència destriar el document i la fantasia, seguint l'adreça que el mateix Palau insinua en remarcar, parlant d'*El creuer Potemkin* precisament, que "el cinema és la tècnica del somni", que "molt malament respecta els límits de la realitat empírica", que "*la imaginació s'exalta i els seus somnis es materialitzen en el llenç lluminós...*" (7). Importa, doncs, destriar, en aquestes produccions que tenen per base de llur potència suggestiva la sensació de realitat, destriar bé ço que és realitat real i ço que és somni del cineasta...

Ara estem en presència d'un altre gran film del mateix Eisenstein, *La línia general*, el reclam i una crítica benigna del qual trobàvem fa poques setmanes a un diari de dreta, de Madrid, i tal com dèiem en l'article anterior, fa pena veure les flexions i fallides davant de l'anunci i del *pase* del cinema, d'alguns confreres dels qui en aquesta matèria, tantíssim greu i perillosa, hom tenia dret a esperar la mateixa virior que en altres. Després de llegir el fascicle de F. Lang sobre *El creuer Potemkin* i l'efecte convulsiu de les seves representacions en els cinemes d'Alemanya, hom fàcilment pot creure que

aquesta pel·lícula té bona part d'eficàcia en l'enorme increment del comunisme a la república del Reich. Per això un hom no pot menys de considerar suïcida el criteri del portantveu del partit agrari conservador castellà donant bona entrada a una obra cinematogràfica, l'objecte concret de la qual és propagar el collectivisme agrari amb la màxima tensió revolucionària.

La línia general del mateix Eisenstein, productor d'*El creuer Potemkin* (films comunistes que no impediren al jueu Eisenstein ni al jueu Jessé Lasky, director de la Paramount, signar un contracte mitjançant el qual el cineasta bolxevic aniria a Hollywood a filmar una obra *burguesa*), té una triple intenció, obeeix, segons deduïm, a tres objectius tots ells absolutament detestables. Primer, donar l'espectacle de la terra, dels camps de la Rússia soviètica desproveïts ja dels antics propietaris, i en els quals els camperols són amos únics... d'c *serien* amos únics, si no fos l'Estat, que els discuteix i amarga i arrabassa finalment aquesta il·lusòria sobirania. "La sobirania del poble, — diu parlant d'aquest film Palau, en l'obra tantes vegades esmentada (p. 74), — no està en mans de la majoria, que és la població campestre, sinó de la minoria integrada pels obrers manuals." Per això "la fórmula la terra és meua cal substituir-la per la terra és nostra". En altres mots i més clars, la terra no és dels qui la treballen, és de l'Estat, i per tant, dels funcionaris de l'Estat, que disposen dels fruits, i dels obrers de ciutat, que intervenen en el procés d'industrialització. El signe màxim d'aquesta industrialització de la terra es concreta en el tractor. I tota l'obra d'Eisenstein ve a ésser l'apologia del tractor, de manera que en el fons és un film de propaganda de la política de l'Estat bolxevic entre els pagesos. Els extrems d'aquesta política, que l'Estat vol fer acceptar pels camperols de grat o per força, són: producció forçada, anul·lació dels interessos individuals pagesos i de la petita propietat (Kulaks), introducció del tractor en els camps, ço que vol dir dependència del pagès sota l'obrer mecànic, tot lo qual enclou l'interès dels directors de l'economia bolxevic, que tanta sang fa rajar a Rússia en la finalitat única: l'arrabassament dels fruits de la terra per l'Estat.

Però no solament conté aquest film d'Eisenstein l'apologia, sinó l'adoració del tractor, i entrem a un dels caràcters més típics del cinema bolxevista: la idolatria de la màquina, la religió del maquinisme. Palau comenta "l'aspecte místic que ilustra molt sobre la mentalitat de la nova Rússia. La màquina és quasi adorada per aquells enemics de Déu" (8). "L'home que vol fer néixer el soviets és un fanàtic de la màquina" (9). "Eisenstein posa la màquina en el lloc del pope", diu un altre comentarista (10), i un testimoni altres vegades adduït en aquestes pàgines, els informadors de la monografia de *Vu* sobre Rússia, corroboren: "...i per culte i per mística, la màquina, sempre la màquina" (11).

En aquest film d'Eisenstein hi ha escenes antireligioses com la sàtira contra la processó *ad petendam pluviam*. Si bé no arriba encara al grau d'altres films més obertament demolidors, com el titulat *Els Sectaris*, que descriu Marc Chadourne al n.º de *Vu*, el qual és adreçat directament contra les sectes de l'Àsia, però en el fons contra totes les religions i contra el sobrenatural, acabant també amb l'apoteosi mística del tractor, expressió de la victòria del

materialisme científic. No és d'Eisenstein aquest film *Els Sectaris*, però entra de ple dins de la seva filosofia.

Eisenstein és l'apòstol d'aquest materialisme científic i tota la seva obra és encaminada a l'apologia d'aquesta religió i de la moral que en deriva. Tot l'ordre anterior al bolxevisme ha d'ésser enderrocat per aquests demolidors implacables. "També les qüestions de moral i família, obligades per les condicions noves a buscar solucions noves, ens provoquen continuament novells temes cinematogràfics" (12), ha dit el mateix Eisenstein a la conferència circular que ha pronunciat en diverses capitals d'Europa. Però aquest avenç i aquesta apologia mecanicista porta a les regressions més primitives...

No és solament del Tractor i de la Màquina que fa l'apologia Eisenstein, sinó de totes les forces de producció, de tot ço que és producció, vida i energia; tot ço que és producció i multiplicació, no sols en la màquina sinó en la natura. No sols venera la màquina, venera el bestiar. "Faire vénérer ces statistiques de troupeaux beuglants, ces diagrammes... sur la sélection des nombreuses espèces... — cito en francès per no perdre matís, les paraules mateixes de l'autor de *La línia general*, tretes del llibre de Moussinac sobre *Le cinéma soviétique*. — Le cinéma bourgeois de l'Europe occidentale propagandise l'amour de la patrie, de Dieu, et du commis voyageur honnête [?]... Il nous faut enthousiasmer et passionner notre large auditoire pour le labeur quotidien et terne du paysan, pour le taureau reproducteur, pour la labourieuse mécanique... Le patétique de l'ecremeuse! De l'ecremeuse au taureau reproducteur... Quelle émotion peut-on, après cela, attendre de la *Chanson de Roland*?"

La poesia, l'heroisme, el sobrenatural, la religió de l'esperit queden, doncs, arreconats per la nova religió materialista els evangelis de la qual són els films d'Eisenstein. Però mireu quin regrés i quin girar-se de cara enrera, perquè Eisenstein no sap o no ha vist, que l'adoració al Bou reproductor i a la Vaca de llet era típica de ben significades religions primitives. Els monuments de l'Egipte antic ens parlen del culte al Bou Apis i a la Vaca Hathor, i del culte directe a les forces productives de la natura. "*Quibus nascentur numina in horto...*" Aquest és el final de la revolució russa i de la revolució cinematogràfica. Els sacrificis humans de tantes víctimes, heus ací a quin altar i a quins déus són immolats!

(1) *Censure et Cinéma*. Le Vie Catholique. 22 juny 1929.

(2) Léon Moussinac. *Le Cinéma Soviétique*. París, 1928.

(3) *L'art dans la Russie nouvelle*. Le Cinéma. Les éditions Rieder. París, 1927. Amb significatiu pròleg de Barbusse.

(4) Léon Moussinac, a *Crapouillot*, París, novembre 1932, (reproduït a *Nuestro Cinema*, núm. gener-febrer 1933).

(5) G. Charensol. *Panorama du Cinéma*. París, 1930, pàgina 155.

(6) Tenim a la vista la descripció de la pel·lícula feta pel cineasta alemany F. Slang.

(7) Op. cit. pàg. 55.

(8) Op. cit. pàg. 76.

(9) P. 78.

(10) *Colectivismo contra individualismo*. Conferència d'Eisenstein. Revista "Nueva España", 1 març 1930.

(11) *Vu*, París, núm. especial "Au pays des soviets", octubre 1931.

(12) *Nuestro Cinema*, núm. de gener-febrer 1933.

Moviment social

PER J. BLANCH I BOÉS

La "Quadragesimo Anno" i el cinema

Un curiós i interessant exemple de què l'Apostolat de l'Església sap adaptar-se a totes les modernes formes del progrés és el fet que ens plau consignar en aquesta crònica: la "filmació", o millor dit, la representació cinematogràfica de les principals idees de l'Encíclica "Quadragesimo Anno".

Un remarcable intent en aquest sentit s'ha esdevingut a Breda (Holanda). El *Maasbode* — el gran rotatiu catòlic holandès — dona compte que l'exdiputat Michielssen, actualment president del Consell del treball a Breda, ha compost una sèrie de prop d'un centenar de vibrants escenes de la vida industrial, "en les quals — escriu l'*Osservatore Romano* — troben una interpretació suggestiva i palpitant les idees socials del Sant Pare Pius XI".

Ha col·laborat activament a aquesta obra la senyoreta Aalberse, filla del president de la minoria catòlica a la Cambra holandesa.

És important de remarcar en aquest fet, d'una banda, de quina manera els invents hodierns — llastimosament utilitzats mantes vegades al servei del mal — poden i *deuen* convertir-se en instruments formidables de difusió del bé; i d'altra banda, la puixant i flòrida vida del proselitisme catòlic en la culta i progressiva nació holandesa, la qual si malauradament ha estat objecte aquests dies d'una tràgica manifestació de l'escomesa universal del comunisme contra la civilització cristiana — ens referim, no cal dir, al sagnant episodi del "De Zeven Provincien", — manté vigoroses i potents, enormes reserves d'espiritualitat catòlica, que no dubtem que reeixiran a immunitzar-la contra l'acció morbosa d'aquests germens de dissolució i de mort que amenacen avui dia tots els Estats de la terra.

La crisi econòmica i l'Any Sant

L'escaiença en el present any 1933, del XIX Centenari de la Redempció dels homes i el formidable ecumènic moviment de pietat i fervor religiosa amb què el món cristià es prepara a celebrar solemnisment aquesta commemoració augusta, les commovedores cerimònies de l'Any Sant o Jubileu declarat amb aquest motiu, tota la sublim evocació de la data cabdal de la Història, ens mouen a contemplar fixament el nostre interior, a la llum vivíssima que flueix de les Veritats Divines, que d'una manera tan especial i colpidora ens remembra aquest Centenari, les causes i els remeis de la gravíssima crisi que sofreix actualment la Humanitat i ens porta a apellar amb les més vehements i fèrvides instàncies a la Infinita Misericòrdia d'aquell Crist qui ara fa mil nou-cents anys ofrenà fins la darrera gota de la seva Sang per amor als homes, que aplaqui una vegada més per la intercessió dels seus mèrits inescotables la Ira justíssima de Déu davant dels nostres pecats, i salvi una vegada més la seva fillada caiguda en l'abisme de totes les abjeccions i totes les concupiscències i totes les idolatries i devinguda víctima de llurs pròpies pas-

sions, de llur propi egoisme insensat, de llur pròpia supèrbia blasfematòria i deïcida...

La crisi actual — diu Pius XI en l'Encíclica *Charitate Christi*, amb paraules d'apocalíptica i esborronadora grandesa — és el flagell més gegantí que la Justícia Divina ha tramès a la terra després del Diluvi... Afirmació terrible que posa de relleu tant la magnitud del Càstig com la magnitud de les culpes que sanciona. Pobra Humanitat, reincident tothora a la mateixa follia!: la d'abandonar Déu, cegada pel seu orgull i precipitar-se en els avencs de la total ruïna, víctima dels seus mateixos errors, de les seves mateixes aberracions, de la seva mateixa insensatesa.

La guerra contra Déu, el nacionalisme exacerbant, la injustícia social, heus ací les tres manifestacions hodiernes d'aquesta follia humana. D'una part, l'ateisme militant i increïblement audaç dels "Sense Déu", dels comunistes, dels socialistes i dels anarquistes, enarborant arreu la bandera satànica, atiant arreu l'escomesa maligna. D'altra part la desconfiança, el recel, l'hostilitat sorda, l'afany de dominació entre les nacions, posant en peu de guerra els esperits, alçant fronteres duaneres, atiant la competència més desenfrenada, provocant l'augment fabulós de les xifres destinades als armaments en els pressupostos dels Estats, etc. I, finalment, les excrescències i els refinaments morboses d'un materailisme anticristià, les monstruoses organitzacions del qual redueixen a oprobiosa esclavitud la immensa majoria dels ciutadans i erigeixen uns pocs en àrbitres i senyors de totes les coses, fautors de la inequitat en la distribució de la riquesa, de la depauperació del poble, del creixement de l'atur, i sotmeten a aquesta odiosa servitud fins els Poders públics dels Estats i els dipositaris de la sobirania...

¿Què pot portar això sinó aquest malestar angòixós que creix en geomètrica progressió i envaeix ja tots els continents, tots els pobles, totes les llars de la terra?

I si aquestes són les causes del mal, elles mateixes ens assenyalen infaliblement el remei: el retorn al Crist, la pau i l'amor entre les nacions, l'establiment d'un règim social essencialment humà i espiritualista. En una paraula, la *Pau de Crist en el Reialme de Crist*, la restauració d'aquesta divina i amorosa sobirania entre els homes i la seva extensió a tots els indrets de la terra per tal que tothom participi dels fruits preciosíssims d'aquest cruent Sacrifici del Calvari que va ésser consumat fa XIX segles... Clams de penitència, clams d'expiació, clams de misericòrdia: aquests són els que han d'eixir del nostre cor durant el present Any Jubilar. Que sigui en escaiença d'aquest Centenari que somrigui altra vegada en el món l'inici de l'esperada renovació.

Així ho augura el Butlletí oficial de l'Acció Catòlica Italiana que ens ha suggerit aquest comentari. En ell s'expressa l'esperança que el Jubileu de l'Any Sant que comença afavorirà la solució dels gravíssims problemes internacionals plantejats. El desarmament, la qüestió dels deutes, la crisi econòmica; tot té un lligam estret i indestruïble, tot està relacionat íntimament, tot contribueix al pessim estat de coses que lamentem. Contribueix també al nostre optimisme conèixer que, segons es diu a Roma, la Santa Seu aprofitarà l'avinentesa del Centenari diví per accelerar l'adveniment de la pau i la justícia veritables.

L'evolució de Rússia ⁽¹⁾

I. EXTENSIO I POBLACIO

L'estat successor dels dominis del tsar ha abandonat el nom de Rússia i ha pres la denominació d'"Unió de les repúbliques socialistes soviètiques". El nom antic apareix solament en la designació de l'estat federal: "República soviètica-socialista-federal russa." Aquest canvi de nom té per finalitat demostrar que s'ha romput totalment amb la tradició antiga, i que el nou estat ha pres un caràcter purament internacional.

L'estat de les repúbliques soviètiques té una extensió d'uns 21.343.872 quilòmetres quadrats, una sexta part de tot el món i compta una població de 147 milions d'habitants; vint-i-cinc milions pertanyen a la Rússia asiàtica.

El país de la República soviètica-socialista-federal russa, compresa la Sibèria, es divideix en 22 grans circumscripcions o repúbliques. En aquesta divisió s'ha prescindit de la distinció entre el país europeu i el país asiàtic. La circumscripció dels Urals comprèn una gran part de la Sibèria occidental i la república autònoma de Kasakstan; està situada una petita part, a la regió europea, i la seva major extensió radica a l'Àsia.

Cent-vint-i-un milions de russos viuen als pobles i a la pagesia i solament 26 milions viuen en ciutats. L'emigració cap a les ciutats és cada dia major. Hi ha 31 ciutats amb més de 100.000 habitants i 50 ciutats amb més de 50.000. Moscou compta dos milions d'habitants i Leningrad 1.600.000.

La República soviètica-socialista-federal russa compta 182 nacionalitats i en ella es parlen 149 llengües diferents. Les variants, però, són dialectals en llur majoria, perquè no han tingut llengües literàries que hi exercissin una influència diferenciadora.

La nacionalitat dels habitants de la Unió de repúbliques soviètiques és la següent: russos, uns 77 milions; ucranis, 31 milions; russos blancs, uns 4 milions; cosacs, uns 4 milions; usbecs, un milió; els tàrtars són uns tres milions; els jueus, uns dos milions i mig; georgians, uns dos milions; turcs, un milió set-cents mil; armenis, un milió i mig. Un 78 per 100 de la població total d'aquesta unió de repúbliques, és eslava.

II. EL PROCÉS DE RÚSSIA DES DE 1917

1. Del 2 de març a 8 de novembre de 1917

La revolta de Petersburg del març de 1917, portada a cap, d'una banda pels soldats que desertaven del front i pels treballadors famolencs, i per altra banda per la rebel·lió de la noblesa, dels funcionaris i oficials que reclamaven una nova constitució, va condicionar el destronament del tsar. També hi contribuï l'aixecament dels pagesos que reclamaven la repartició de les terres. La Duma confià el govern provisional, fins a unes noves eleccions, a un govern de concentració socialista burgès presidit per

(1) ACCIÓ POPULAR, desitjosa d'informar als catalans, especialment els pagesos, sobre Rússia, de la manera més objectiva, publica la traducció d'aquest treball, escrit per H. F. Zeck i J. Dobretsberger.

Lwow, el qual, pel mes de maig va ésser substituït pel gabinet format pel socialista Kerenski. Aquest inicià, pel juliol, l'ofensiva contra Alemanya, la direcció de la qual fou confiada a Brussilow. Pel mes de setembre els majoritaris (partit obrer social democràtic) van proclamar la república i per tal de guanyar els pagesos contra els bolxevics (minoritaris; partit rus comunista des de 1918), van iniciar la reforma agrària.

Durant l'alçament de març, igualment que en la revolució del 1905, es van formar comitès (consells) d'obres i de soldats, per tal de poder controlar i de poder destituir el govern. Els soviets de la resta de Rússia i els comitès de pagesos eren oposats a aquest control i poder absolut damunt del govern. Pel primer congrés panrus dels comitès s'havia d'establir que un comitè central dels soviets havia de prendre el control del govern, si el consell de Petersburg obtenia la minoria.

Els bolxevics eren en minoria en el congrés dels comitès; gairebé ni tenien una quarta part dels vots en l'assemblea constituent. Amb tot, sota la direcció de Lenin, durant la segona assemblea dels comitès, van organitzar la revolta contra el govern (7 de novembre de 1917), van assaltar el Palau d'hivern, van dissoldre els comitès de la república i d'aquesta manera les desavinences es resolien a favor de Lenin. Amb poques paraules, s'establí la dictadura del proletariat i l'assemblea constituent era dissolta.

2. L'època del comunisme batallador (1917-1921)

Les activitats desplegades per la dictadura proletària foren:

a) Assegurar el poder que radicava en les mans d'una minoria. Els membres dels partits d'oposició eren empresonats o condemnats a mort (txeca), l'oposició en les barricades era dominada. El sistema d'elecció indirecta facilitava que els soviets, que en els cossos inferiors tenien una minoria d'un 65 per 100, tinguessin en el congrés dels comitès el 97 per 100 de tots els diputats. La invasió per la Txecoslovàquia en 1918, i els alçaments contrarevolucionaris, van condicionar la formació de l'exèrcit roig amb mobilització obligatòria. A l'abril del 1920 començà la guerra amb Polònia, que va acabar a l'octubre, establint el no inmiscuir-se un estat en els afers de l'altre. Les temptatives dels bolxevics de promoure una revolució universal (Berlín, Munic, Budapest), van fracassar en el mateix 1920.

b) La introducció del pla econòmic bolxevic. Pel novembre de 1917 es donà el decret de l'estatització de la propietat, el qual convertia els pagesos en esclaus del proletariat. S'ordenà la tramesa obligatòria dels productes, tot intercanvi era prohibit. Pel setembre del 1918 s'introduïa el sistema Pajok amb l'assistència de menjar per a tota la població distribuïda en tres classes. Fins al juliol del 1918 es van nacionalitzar 1.100 establiments industrials. Per l'abril del 1920 el 70 per 100 de les indústries que tenien més de cinc treballadors, havien caigut sota l'administració de l'estat. Resultat d'això fou una minva d'un 43 per 100 de la producció, una

formidable vaga dels pagesos i una disminució en un 35 per 100 dels salaris. Les comissions nomenades ni podien deturar l'onada de la fam, ni podien fer venir ganes de treballar. Pel 1921 Lenin va afrontar clarament el problema de la producció. La revolta de la fam, durant el congrés dels comitès de soviets celebrat pel més de març, va condicionar una nova política econòmica (NEP).

3. Època del socialisme de l'estat (fins a la mort de Lenin, 1924)

En el desè congrés del partit comunista rus (8-16 març 1921), Lenin feia aprovar el nou pla econòmic-polític per tal de salvar l'economia comunista de la bancarrota. Aquest nou pla econòmic comprèn:

- a) La renúncia per part de l'estat a l'administració de totes les indústries. Algunes indústries eren arrendades a particulars, s'establien algunes empreses de caràcter privat, es feien concessions especials a empreses estrangeres (petroli, carbó, acer, productes químics, etc.). La indústria privada s'organitzava en trusts capitalistes i els sindicats retornaven a la vella política d'interessos.
- b) La reintroducció de l'intercanvi de productes entre els petits propietaris del camp i també entre els industrials, reducció del sistema Pajok a una quinta part de l'extensió que fins aleshores havia aconseguit; retribució dels obrers amb diner en lloc de substàncies alimentícies.
- c) Organització de borses, societats de crèdit, un Banc de l'estat, estabilització del ruble.
- d) Conclusió de tractats de comerç amb els països capitalistes (Anglaterra, Alemanya, Itàlia, Suècia, etc.).

El desè congrés del partit comunista rus va ésser el punt culminant del poder de Lenin. Es va prohibir la formació de qualsevol fracció en el partit: van ésser expulsats més de 70.000 membres del partit i es va introduir l'any de prova per poder entrar a formar-ne part. Això es féu necessari perquè el 70 per 100 dels membres del partit eren funcionaris, i solament un 30 per 100 eren obrers. El partit comptava solament 485.000 membres.

Per l'octubre de 1923, l'ala esquerra del partit, capitanejada per Trotzki, es movia contra aquesta organització del partit, en la qual solament Lenin era qui dominava. Exteriorment es feia retret d'haver traït la revolució proletària amb el nou pla econòmic-polític, que era considerat com a sistema capitalista; en realitat era la dictadura de Lenin, ço que portava la divisió i l'oposició. En aquest moment de divisió del partit i de la crisi econòmica capitalista devingué la mort de Lenin.

4. L'època del legitimisme del partit (Stalin)

Stalin va començar el seu cabdillatge guanyant-se i acceptant molts membres, per tal d'establir una con-

trabalança en front de l'oposició. Acabava la vaga dels ports de 1924 amb la intervenció armada. En 1926 començà la lluita declarada de Stalin contra l'esquerra del partit, capitanejada per Trotzki, el qual desplegava el seu proselitisme, acusant Stalin d'haver falsificat cap al capitalisme la revolució del proletariat, i d'incapacitat per a exercir el govern. Stalin vencia i Trotzki era exiliat juntament amb diversos dirigents del partit. Des de 1928 es desenrotllà una nova oposició en el partit, la qual combatia la dictadura de Stalin en els consells del partit, i se servia dels moviments revoltosos dels pagesos (oposició de la dreta). El seu programa anava dirigit contra les explotacions agrícoles col·lectives, previstes en el pla quinquennal. En el congrés del partit comunista rus (KPR) del maig de 1929 la majoria es decidia a favor de Stalin; els dirigents de l'oposició eren destituïts dels seus càrrecs, per bé que se'ls conservà en els llocs que ocupaven en els soviets. En el congrés de 1930 els directors de l'oposició van declarar que s'havien equivocat en oposar-se al conreu col·lectiu de les terres, i es van sotmetre a Stalin.

Sota el comanament de Stalin l'economia russa ha pres un caràcter capitalista. L'articulació amb els grans càrtels i trusts (jute, canem, petroli) i la competència dirigida contra certs productes de l'Europa occidental (llumins, cuir, etc.), exigien una racionalització molt extensa. La producció, des de 1924, va augmentar un 60 per 100 i la capacitat adquisitiva de les masses va anar també en augment. Les supervivències de l'economia comunista forçada han passat a formar part del capitalisme controlat de l'estat. Altrament, com en l'Europa Occidental, es notà la crisi de la racionalització, augmentà la falta de treball i l'índex dels preus va pujar. Stalin intentà, per mitjà del "dumping" de la fusta, del gra, etcètera, augmentar la crisi de l'economia de l'Europa Occidental. Però és la població russa la que ho paga, tota vegada que encara que l'estat rus adquireixi els productes sense cost, la venda ni li cobreix les despeses dels transports.

L'època de Stalin es caracteritza per la seva febril propaganda comunista a l'exterior. Rússia va participar en la guerra civil de Xina, si bé sense èxit, tota vegada que van triomfar els sudistes. Encara en l'estiu de 1930 tropes russes actuaven a Xina, com ho han fet darrerament en el conflicte de Xang-hai, al costat d'ella. En 1926 intervingueren els soviets russos en la vaga minera d'Anglaterra (recordi's la carta de Sinowjew), en 1929 a París i a Berlín i actualment, d'ençà de la República, despleguen gran activitat en l'organització i direcció dels comunistes espanyols.

(Continuarà)

Abans de fer les vostres INVERSIONS EN VALORS consulteu les seves garanties, característiques i perspectives

L. GOMIS
Corredor de Canvi i Borsa

Fontanella, 15 - Barcelona

SERVEI GRATUIT D'INFORMACIO SOBRE TOTA CLASSE DE VALORS

Moviment catòlic

L'Índex i la censura eclesiàstica. — És una idea molt estesa entre els no creients i entre els catòlics que s'han tornat lloques que l'Índex, o sigui el catàleg dels llibres que els catòlics no poden llegir, és una institució que ja ha passat de moda. Hom creu que pot llegir impunement diaris condemnats per l'Església o que pot assistir a mitings on la religió és atacada i hi són negats els principis fonamentals de la propietat, del dret i de l'ordre.

També és una creença generalment estesa que de res no serveix la censura eclesiàstica. Certament els catòlics som molt negligents en aquests aspectes.

Quan viatgem per carreteres sovint trobem indicadors que assenyalen les corbes o els indrets de perill; per les cruïlles dels carrers més concorreguts de Barcelona hi ha senyals lluminosos que indiquen si es pot passar o no es pot passar.

En l'ordre literari les revistes donen una bibliografia on es ressenyen els llibres i s'indica llur valor. Els editors publiquen també llurs catàlegs, en els quals recomanen llur mercaderia i n'indiquen la vàlua.

¿No pot l'Església catòlica indicar als seus fidels quins llibres els són bons i quins els són dolents per mitjà de la censura i per mitjà de l'Índex?

L'Institut de Ciències Missionals de Roma. — L'obertura del nou any escolar de l'Ateneu papal de la Propaganda Fide va tenir lloc el novembre passat, i la inauguració de l'Institut de Ciències Missionals va tenir lloc dintre l'enquadrament de l'Ateneu de Propaganda Fide, com una facultat per a la Missiologia.

La durada dels estudis missiològics en aquest institut és de tres anys i comprèn sis disciplines fonamentals: Sagrada Escriptura i Nou Testament en relació amb les missions, Dogmàtica missiològica, Moral missional, Dret missional Història de les missions. L'estudi de les ciències auxiliars completa l'estudi d'aquestes disciplines fonamentals: Pedagogia missional, Història comparada de les religions, Dret colonial, Geografia, Filologia general i Medicina missional. Aquesta disciplina està subdividida en quatre seccions: Higiene, Medicina general, Patologia tropical i Farmacologia. Demés, són explicades altres set disciplines auxiliars: Història dels pobles infidels, Història colonial, Art i Literatura dels pobles missionals, Geografia física i política de les missions catòliques. Etnologia i cursos de llengües que es donen amb els mateixos parlars dels pobles missionats.

L'Institut serveix en primera línia per a la formació d'aquells religiosos que estan adscrits al servei de les missions. I després serveix per a la formació de futurs professors de Missiologia.

És d'esperar que l'Ateneu papal de Propaganda Fide, en el qual s'han format milers i milers de missioners, adquirirà una major aflluència d'estudiants després de la fundació de l'Institut Missional científic que, per la seva situació i disposició, pel seu pla d'estudis, per la seva categoria científica, pel seu professorat i pel seu caràcter internacional, està destinat a ésser el centre dels estudis de Missiologia.

La Passió

PER JOSEP CASANELLAS, Prev.

Enmig d'aquests temps tant de passió per a l'Església a casa nostra ens arriba la nova que també aquest any serà representat el Drama de la Passió a Olesa de Montserrat.

Però si durant anys, es considerava que la Passió no era prou decorosament representada, ara s'esdevé ben altrament. Nova ens ve que el nostre Bisbe Dr. Irurita ha vist amb molt bons ulls que la Passió sigui representada dignament com ho fa el Teatre Olesa.

Felicitaré de grat el Prelat de la Diòcesi barcelonina per aquest acte de justícia seu.

Cal representar amb tota la dignitat el Drama de la Passió i cal també que el poble fidel i el no fidel fixi els seus ulls en les escenes de la Redempció nostra. Convé que els creients i els no creients s'hi fixin bé i s'hi deixin moure el cor, majorment en els dies d'avui en què els idiotismes de declarar guerra al Crist i a la Creu s'han generalitzat talment, sols per consignes maçòniques que han arribat fins al poble furtivament i sinistra a voltes, altres cridaneres i cíniques.

Una raó donaré del per què crec que convé la presència de molts dels catalans al drama de la Passió.

La penúltima vegada que fou representada a Oberammergau vaig tenir ocasió d'assistir a una representació. El drama aquell corpenia tothom i veiérem molts ulls llagrimenjar. Un silenci religiós de part dels espectadors feia més realista la representació.

Entre aquests espectadors se n'hi troben també de jueus, aquells qui tenen l'Evangeli i el Novell Testament com una abominació. Presents davant el drama de la Passió veien Jesús, el Mestre bo, el qui carregava damunt les seves espatlles els pecats i les iniquitats de tots els homes, el qui es deixava emmenar al sacrifici com anyell, que ni tan sols bela en ésser dut a l'escorxador. I el cor dur de molts jueus addictes a llurs pròpies creences i prejudicis es reblania allí davant la mort de l'innocent Fill de l'Home, el Fill de David, Jesús, el Mesias dels cristians, i també dels jueus, car de Mesias no n'hi ha pas més d'un i aquest fou el Crist. I en aquells moments d'un dramatisme realístic, si no es convertia del tot el cor, almenys es reblania i s'humitejaven els ulls.

Les conversions derivades de presenciar tal espectacle no són pas de fàcil contar.

Que els olesans repeteixin llur típic drama de la Passió i el vagin dignificant més i més i el tornin més genuïnament autèntic.

Que el permís de l'autoritat eclesiàstica es divulgui més i més i es publiqui degudament a temps.

Que els fidels hi concorrin, que els sacerdots organitzin el concurs de devots, Filles de Maria, Congregants, Lluïsos, Fejocistes, de tot el poble fidel.

Que l'allau de concurrents faci necessàries no quatre representacions com es proposen fer aquest any, sinó moltes més i així resulti més fàcil l'assistència per part de tothom.

Que Olesa de Montserrat senti el benifet espiritual més que material de la representació d'aquest típic drama.

L'impost de les campanes

La majoria de l'Ajuntament de la ciutat de Barcelona acaba d'aprovar una proposició que crea un impost a les campanes de les esglésies de Barcelona.

"Tenint en compte que les campanes de les esglésies es troben en un cas idèntic al dels altres aparells sonors sotmesos a l'arbitri regular per l'ordenança número 33, s'addiciona al capítol V de l'esmentada ordenança el següent:

"Per cada campana que existeixi a les esglésies, se satisfaran cada mes els següents drets, en atenció als carrers: En carrers de categoria primera, 75 pessetes; segona, 50 pessetes; tercera, 35 pessetes; quarta, 30 pessetes; cinquena, 25 pessetes; sisena, 20 pessetes; setena, 15 pessetes; vuitena, 10 pessetes." Aquesta proposició fou aprovada per 29 vots en contra 9 de la Lliga Catalana.

Tota la vida de l'home gira entorn d'un tríptic: la naixença, el casament i la mort. Prendre l'encant a aquestes fites memorables de la vida és degradar el llinatge humà.

La vida de l'home està lligada inseparablement amb certes valors creades pel Cristianisme, de tal manera que si l'home les trenca devé una bèstia.

Entre aquestes valors hi ha el matrimoni, vincle indissoluble, hi ha la caritat cristiana, hi ha la santificació de la festa.

La prova més evident del fet que correm cap a la salvatgeria és que els governants espanyols reneguin de les valors universals creades pel Cristianisme.

Ha estat promulgada la llei del divorci; ha quedat establert el matrimoni civil; els enterraments civils són fomentats i es vol impedir que les campanes toquin.

Una de les sensacions més agradables que hagi experimentat mai ha estat el toc d'oració simultani de totes les esglésies catòliques i protestants de Zurich i dels pobles de la riba del llac. L'austeritat calvinista no està pas renyida amb la joia de la campana.

Si un es fixa en els tocs de les campanes hom hi troba coses admirables. Són un dels reflexos més bells de la cultura d'Occident.

Era l'estiu passat a la regió pagesa de l'Eichfeld (Alemanya), i quina fou la meua sorpresa de sentir tocar l'oració amb un nombre de batallades i amb un repicó idèntic als de les campanes del meu poble!

Les campanes són una manifestació especial de l'espiritualitat d'un poble.

Si els nostres conciutadans que creuen que el so de les campanes els provoca, coneixien la valor admirable de la litúrgia de la benedicció de la campana, estimaria escoltar la veu dolça de les nostres campanes. I si s'haguessin enfilat pels nostres campanars i haguessin llegit les inscripcions que ornien les campanes, plens de sant respecte i de temor, deixarien que la seva veu ressonés lliurement pels aires. Els detractors de les campanes que meditin aquelles inscripcions que elles porten gravades:

Vivos voco, mortuos plango, festa decoro, fulgura frango. Les campanes de la parròquia anuncien als fidels que ha nascut un nou cristià i que tenen un germà més en la fe. Les campanes ploren els morts; demanen a tots els parroquians una pregària pel germà que ha passat a l'eternitat; s'associen al plany dels fidels per la mort d'un ésser per ells estimat.

Les campanes són l'ornament de les festes. ¿Què seria una festa sense el toc de les campanes?

Per altra banda, tota la vida dels pobles estava relligada amb els tocs de les campanes:

Als pobles de la Marina la campana peixetera anunciava l'arribada del peix al poble; pels dies d'abstinència, es tocava a primera hora. Amb un toc de campana era anunciada l'hora de començar i d'acabar les treballades.

A Manresa hi havia la campana dels set lladres, al toc de la qual es convocaven els consellers de la ciutat.

A Igualada hi havia la campana de la sang, que tocava per anunciar la mort d'un sentenciat.

També hi havia la campana de les excomunion, la qual anunciava l'haver estat excomunicat algú.

I sobretot hi ha dos tocs de campanes identificats amb la vida dels catalans: el toc de sometent i els toc de bon temps. Si les nostres campanes han d'emudir, ¿qui cridarà els catalans a prendre el ferro "tocant a sometent" per a defensar la pàtria en perill?

La inscripció de les campanes "fulgura frango" és altament significativa.

Déu ens guardi de llamps i tempestats tota vegada que mai no havien tapat el cel de Catalunya núvols tan escabellats i boires tan espesses.

ECONOMIA

Balsells

SASTRE

Pl. Urquinaona, 4
Tel. 24954

Butlletí d'ACCIÓ POPULAR

El míting de Defensa de la Llibertat Religiosa

Quan estaven ja ben avançades les gestions per a la celebració del magne míting de Defensa de la Llibertat Religiosa, que anunciàrem la setmana passada, i que hom tenia acordat celebrar demà, diumenge, dia 12 del corrent, causes estranyes a la voluntat dels organitzadors i del tot impossibles i insuperables, han fet imprescindible un ajornament del projecte, el qual, però, tard o d'hora, esperem que serà una realitat, tota vegada que la necessitat de fer sentir amb un acte grandios el sentiment de la Catalunya cristiana, davant els continuats atacs a la llibertat religiosa, és palesament i unànimement reconeguda.

El mateix Comitè constituït en la primera reunió, seguirà, doncs, la seva tasca fins que aquesta pervingui al resultat que es proposaren els seus iniciadors.

Així ho esperem, Déu volent.

Conferències quaresmals

No disposem avui d'espai suficient per a inserir una ressenya detallada dels nombrosos actes i conferències quaresmals que, organitzats per ACCIÓ POPULAR, s'han celebrat el passat diumenge, arreu de Catalunya. No renunciem a fer-ho més endavant, el mateix que amb referència als que seran donats els diumenges successius, que seran també, D. v., en gran nombre.

Volem, però, fer ara un petit comentari entorn d'aquesta noble habitud, devinguda ja una serena i lloabilíssima tradició en la majoria de Centres i altres entitats catòliques de Catalunya. Tothom veu com és d'escaient i d'oportú que en aquest temps sant de la Quaresma, aquesta viva i penetrant efusió de l'esperit cristià que és l'apostolat de la paraula, es difongui pels indrets més distants de la nostra terra, i vagi estenent arreu les doctrines salvadores que, extretes de l'Evangeli, aplica tothora l'Església amb sàvia i provident sollicitud a tots i cadascun dels problemes variants que planteja a cada moment la Història. I és talment útil i convenient que el pensament catòlic sigui projectat, a través de les conferències quaresmals, damunt totes les múltiples qüestions de la ciència, de l'art, de l'actualitat fugissera i canviant, en una paraula, damunt tots els aspectes de la vida humana.

Així veiem, doncs, com en ardida croada i sembrant pertot fructífera i sanitosa sement de veritat, s'escampen per les nostres entitats catòliques destacats oradors, escriptors, literats, polítics, sociòlegs, militants d'acció catòlica, homes de ciència, artistes, etcètera, en innúmer estol, fent vibrar les multituds cristianes, il·lustrant la seva pensa, encenent en ànsies apostòliques els seus cors.

Beneïda croada i beneïda sement! Déu vulgui que els seus fruits siguin ben abundosos.

El conflicte de Blanes

Sembla que està en vies d'arranjament el conflicte de la S. A. F. A., a Blanes. No cal dir com desitgem l'èxit de les negociacions en aquest sentit, en les quals tant s'han distingit els amics d'ACCIÓ POPULAR en aquella població.

En tindrem al corrent els nostres lectors.

L'Institut Social Obrer

Molt ens plau destacar des d'aquesta Secció els progressos de l'admirable institució el nom de la qual encapçala aquestes ratlles.

Inaugurat no fa molt a Madrid, celebrà a títol d'assaig uns cursos de formació dels futurs dirigents obrers del moviment sindicalista cristià a la nostra Pàtria. Vist l'èxit d'aquesta primera temptativa, els seus iniciadors han reprès ja les sessions en règim d'internat, al qual concorren sense cap despesa i percebent una quantitat equivalent al jornal, a títol d'indemnització, un estol escollidíssim de treballadors (seleccionats entre centenars de peticionaris d'arreu d'Espanya), els quals cursaran amb tot mètode i condicions científiques i tècniques necessàries les assignatures fonamentals i auxiliars, el conreament de les quals ha de servir-los el dia de demà per a constituir-se en animadors de les organitzacions sindicals cristianes esdevenidores.

Creiem molt encertada la idea i per això hem volgut cridar sobre d'ella l'atenció dels nostres lectors, per tal que es captinguin de l'alta conveniència que una cosa semblant fos empresa a casa nostra. La formació d'obriers capacitats, i perfectes coneixedors de la doctrina social catòlica i de les seves aplicacions pràctiques — tan meravellosament desenrotllades per les grans Federacions professionals cristianes — la creiem del tot indispensable per a poder-nos llançar decididament i amb esperances positives d'èxit, a la conquesta de les masses obres catalanes. És una veritat, avui ja indiscutida, que un moviment obrerista és absolutament imprescindible que tingui per capdavanter obrers mateixos, conscients dels seus deures cristians i abrandats de zel per la glòria de Déu i pel regnat de la justícia i de la caritat en la Societat humana. Ara bé, aquests capdavanter cal prèviament formar-los amb tota cura i encert. Aquesta és la labor primera i bàsica sense la qual no és possible de constituir cap organització sòlida. És per aquí, doncs, que cal començar. Els bells resultats obtinguts ja per l'Institut Social Obrer, de Madrid, corroboren la demostració d'una manera decisiva.

Renaixement religiós

Del nostre fraternal col·lega *Acció Popular*, de Berga i Solsona, ens plau reproduir els següents paràgrafs, extrets d'un magnífic article que signa el nostre Delegat comarcal Sr. Martí Seubasembra-da:

"L'experiència ens va demostrant com el materialisme no ha fet altra cosa que obrir les portes als mals instints i a les baixes passions. "El món s'havia anat allunyant de l'Església, i aqueix món, sense fe i sense caritat, havia de caminar forçosament de dret a una catàstrofe, perquè portava a dintre els

gèrmens d'una descomposició irreparable." Del més pregon de l'ànima ixen ara les veus sinceres de molts intellectuals, abans indiferents, proclamant sense temença que "no hi ha més que una veritat" i la cerquen i la troben en el Catolicisme, i la creença sòlida i la pràctica sincera d'aquest és el que aconsellen a les noves generacions; perquè "les generacions anteriors — escriu Betancourt, — allunyant-se del Cristianisme, apagant la fe religiosa, no feren més que deslligar tempestes d'odi sobre el món". El renaixement religiós és evident. Aquests són moments ben propicis per a tenir més eficàcia els treballs dels catòlics. Havíem arribat fins al dissortat extrem d'haver-hi qui s'avergonyia de dir-se catòlic... Avui ja va notant-se arreu — malgrat els poderosos esforços dels enemics de Crist — com va en augment el nombre dels qui exalten la religió catòlica. El moviment de reacció no s'amaga. És un

fet comprovat el renaixement religiós. ¡Alegrem-nos en els catòlics! El món dels descreguts va minvant. I el més encoratjador és que els catòlics que ara van formant-se, són homes de convicció i homes d'acció: són, en una paraula, uns vertaders catòlics! No tot està perdut. Tinguem present els catòlics aquest renaixement religiós, per a quintuplicar els nostres treballs. Ara és el moment més oportú per a posar-se plenament en pràctica tot el magnífic programa catòlico-social d'ACCIÓ POPULAR de Catalunya. Unim-nos tots! Formem el front únic catòlic, puix que en aquesta unió viu la nostra victòria. Donem la mà als obrers. ACCIÓ POPULAR de Catalunya no es cansa de propugnar pel front únic de tots els catòlics. Enrolem-nos als rengles d'ACCIÓ POPULAR de Catalunya. No oblidem que ACCIÓ POPULAR contribueix amb gran eficàcia a aquest renaixement religiós que s'ha iniciat."

Les setmanes universitàries de Salzburg ⁽¹⁾

Les setmanes universitàries de Salzburg, que se celebraren del 9 al 22 d'agost de 1932, han devingut una part integrant i indispensable de la vida d'esperit dels catòlics, un lloc de cita de tots aquells que volen pensar en catòlic i volen conèixer la vida catòlica. Hi van prendre part uns 600 inscrits de les diverses regions d'Alemanya i d'Àustria, de Polònia, de Txecoslovàquia, d'Holanda i de França.

Les setmanes universitàries de Salzburg han pres un caràcter internacional. La llur importància radica no pas en darrer terme en la pretensió de despertar la consciència d'una unitat de cultura catòlica per tot Europa. Per això, no sense fonament, Salzburg és coneguda per la Roma alemanya. La fe catòlica viu i regna aquí en totes les esferes de la vida; l'esperit de l'Església domina a la ciutat i a la pagesia; l'erudició i la ciència troben aquí una terra abonada per la tradició.

Els inscrits volien fer uns exercicis espirituals; els llurs esperits desitjaven altra vegada una atmosfera sana. Les setmanes universitàries de Salzburg van ésser organitzades com una institució preparatòria d'una universitat catòlica; i assagen

de portar a la realitat, en un domini limitat allò que hom voldria que oferís una universitat catòlica. L'arquebisbe de Salzburg, Doctor Ignasi Rieder, és el primer campió en pro de la universitat catòlica de tradició alemanya a organitzar en aquesta ciutat. Aquest arquebisbe ha exposat clarament la seva idea en una memòria on, entre altres coses, escriu:

"La nostra tradició alemanya necessita concentració i unitat per tal de conservar la seva característica i per a complir la missió que Déu li ha confiat prop dels altres pobles. ¿Hi hauria una proporció millor per arribar a una unitat ideal i a una acció col·lectiva que la fundació d'una universitat catòlica per a l'estudi de la tradició? En l'aspiració a la creació d'una sola universitat catòlica per a la tradició alemanya, hauríem d'anar units. Els catòlics, abans que tot, han d'anar junts i treballar junts, donant bon exemple."

(Seguirà)

(1) De l'Almanac Catòlic de 1933, Colònia.

CONTRA EL MAREIG PRENEU FIVE
VAIXELL TREN AUTO AVIO
 VENDA EN FARMACIES

CAMISERIA - CORBATERIA - MITGERIA - GÈNERES DE PUNT

MAS i ROCA
 CAMISERS

CASES ESPECIALITZADES PER A LA MIDA

24, Portaferrissa, 26 - Telèf. 17642 - BARCELONA - 16, Fontanella, 16 - Telèf. 12211

PRIMERA COMUNIÓ

Bells
recordatoris
del dia més
feliç

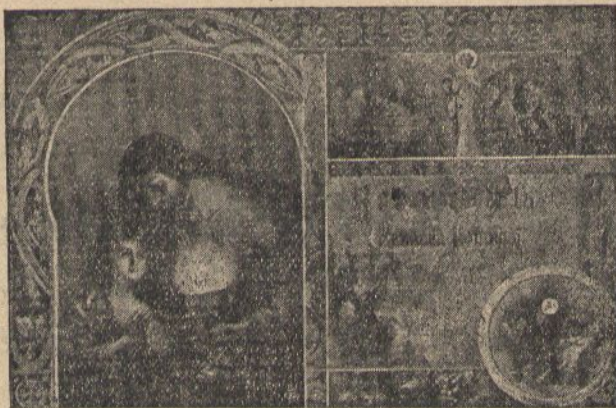
N.º 85 1/2. 26 × 37 cm. Cada estampa, 60 ctms.

DEVOCIONARIS • ESTAMPES
OFRENES PRIMERA COMUNIÓ

FOMENT DE PIETAT. ~ Duran i Bas, 11

Estampes a un
o diversos colors.

Diferents tamany
i preus.

N.º 20. 35 × 50 cm. Cada estampa, 50 ctms.

N.º 21. 35 × 34 cm. Cada estampa, 25 ctms.

Acadèmia

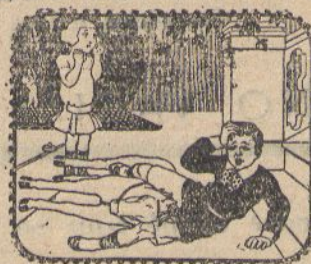
Fundada en 1879

Avinguda Portal de l'Àngel, 38
Telèfons 18953-75303 -- Apartat 782Comerç : Idiomes : Taquí-Mecanografia
Peritatge, Professorat mercantil i Batxillerat

L'Acadèmia Cots col·loca oportunament els seus alumnes dignes i capacitats.

COTS**COL·LEGIALS**El més extens assortit
en Impermeables,
Capes, Trinxeres,
Abrics caixutats estampats**CASA ROSICH**

CASA FUNDADA L'ANY 1850

Ronda de Sant Pere, 7 :: Tapineria, 33
Avinguda Porta de l'Àngel, 25**Aigua Oxigenada "VOLCÁN"**Ha d'ocupar un lloc preferent en totes les cases
Calgudes, contusions, lesions, ferides. Antisèptic ideal. Higiene de la bocaInsisteix a de-
manar la marca**"VOLCAN"**De venda en to-
tes les Farmàcies
i centres d'espe-
cífics.Agents: J. URIACH Y C.^a S. A. Bruch, 49 - BARCELONA**JA SOU SUBSCRIPTORS
DE****Catalunya Social?****ARCAS "SOLER"**

INCOMBUSTIBLES E IMPERFORABLES ALSOPLETE

ALDANA 3 Y 5. BARCELONA TELÉFONO 31853

MADRID CABALLERO DE GRACIA 7 Y 9 TELÉFONO 16119

PENSIÓ CAMPIHabitacions exteriors. Aigua corrent. Cambres
de bany i dutxa. - Pensons - Servei a coberts.Casa recomanada per als Rvds. Senyors
Sacerdots, persones i famílies catòliquesCarrer Canuda, número 4, principal (junt a la Rambla)
Telèfon 22931 BARCELONA

PUBLICITAS

De venda en totes les bones
Farmàcies, a Ptes. 5'00 el flasc

Xarop PUIG

Quan la pluja flagella les finestres i la caiguda de les fulles ens confirma que l'hivern es troba ja entremig nostre, no podem permetre-li qu'ens enterri dins una poltrona com vells xacrosos. Existeix el XAROP PUIG, excel·lent preventiu per a BRONQUITIS, REFREDATS, TOS i totes les afeccions de les vies respiratòries, que són les més castigades durant l'estació d'hivern.

NO VACILI I COMPRI XAROP PUIG

Convè també tenir en compte que la

POMADA PUIG

completa l'acció del XAROP, perquè la seva fórmula conté els productes volàtils de més eficàcia per tractament extern.

Es ven per tot arreu

ATENES A. G. — Provença, 157; Barcelona

RUBI

35

(Barcelona)

"ENDAVANT"

FRANQUEO
CONCERTADO

CATALUNYA SOCIAL
Durán i Bas, 11
BARCELONA